

AFETLERE KARŞI GÜÇLENMEK İÇİN DENEYİM VE İŞ BİRLİĞİ GELİŞTİRME PROJESİ

POLİTİKA BELGESİ

AFETLERE KARŞI GÜÇLENMEK İÇİN DENEYİM VE İŞ BİRLİĞİ GELİŞTİRME PROJESİ

POLİTİKA BELGESİ

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

Afetlere Karşı Güçlenmek İçin
Deneyim ve İş birliği Geliştirme Projesi

Erasmus + 2023 - 1 - TR01-KA210-ADU-0001611226

Proje Koordinatörü

İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği (İKADDER)

Proje Ortakları

Özlenen Çocuk ve Gençlik Derneği (ÖZLENDER)

Kuzey Makedonya Türk Gençlik Kulübü (TGK)

Station de Jeunesse

Kitabı Yayına Hazırlayan Kuruluş

Station de Jeunesse

Danışmanlar

Sibel Toptaş

Hülya Yamalı

Azra Güler

Zeren Akkuş

Feyza Şimşek

Grafik Tasarım

Rakiye Nisa Demir

Baskı Tarihi

Ocak 2025

Erasmus kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenmektedir.
Burada yer alan içerik, yazarın görüşlerini yansıtmaktadır ve bu görüşlerden Avrupa Komisyonu ve
Türkiye Ulusal Ajansı sorumlu tutulamaz.

AFETLERE KARŞI GÜÇLENMEK İÇİN DENEYİM VE İŞ BİRLİĞİ GELİŞTİRME PROJESİ

POLİTİKA BELGESİ

Önsöz

Değerli Okuyucular,

Afetler, yaşamlarımızda derin izler bırakan ve toplumları uzun vadeli etkileyen olaylardır. Bu etkilerle başa çıkabilmek için bireysel ve toplumsal düzeyde bilinçli olmak, dayanıklı yapılar ve iş birlikleri oluşturmak büyük önem taşır.

Erasmus+ kapsamında Avrupa Komisyonundan hibelenen proje İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği (İKADDER) koordinatörlüğü ve Özlenen Çocuk ve Gençlik Derneği (ÖZLENDER) / Türkiye, Türk Gençlik Kulübü/Kuzey Makedonya, Association Station de Jeunesse /Fransa ortaklığıyla yürütüldü. Association Station de Jeunesse olarak, Erasmus+ programı kapsamında gerçekleştirdiğimiz bu proje ile afetlere karşı bilinçlenmeyi, güçlenmeyi ve dayanışmayı artırmayı hedefledik. Çalışmamız, afetlerin önlenmesi ve etkilerinin azaltılmasında deneyim paylaşımının ve uluslararası iş birliğinin hayati rol oynadığını bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Bu politika belgesi, afet risklerini azaltma konusundaki deneyimlerimizi paylaşırken, kriz anlarında hızlı ve etkin çözümler geliştirilmesi için bir rehber niteliği taşımaktadır. Toplumların afetlere karşı daha dirençli hale gelmesi için birlikte çalışmanın gücüne inanıyoruz.

Projenin gerçekleşmesinde emeği geçen herkese ve desteğini esirgemeyen ortaklarımıza teşekkürlerimizi sunarız. Hep birlikte daha güvenli ve bilinçli bir gelecek inşa edebileceğimize inanıyoruz.

Saygılarımla,

Abdülbaki DEMİR

Association Station de Jeunesse Başkanı

İçindekiler

Önsöz.....	6
I) Giriş	
1. Amaç ve Kapsam.....	8
2. Gerekçe.....	8
3. Tanımlar.....	8
II) Mevcut Durum Analizi	
1. Afet Riski ve Türleri.....	9
2. Mevcut Kapasite ve Kaynaklar.....	9
3. Önceki Deneyimler ve Dersler.....	13
III) Doğal Afet Risklerinin Önlenmesi	
1. Doğal Afet Riskleri.....	15
2. Avrupa Birliği Eğitim Standartlarıyla Entegrasyon.....	18
IV) Stratejik Hedefler	
1. Güçlendirme ve Dayanıklılık.....	19
2. İşbirliği ve Koordinasyon.....	19
3. Bilgi ve Kapasite Geliştirme.....	19
V) Eylem Planı	
1. Risk Değerlendirmesi ve Yönetimi.....	20
2. Hazırlık ve Müdahale Kapasitesinin Artırılması.....	25
VI) Kaynaklar ve Finansman	
1. Kaynaklar.....	26
2. Finansman.....	27
VII) İzleme ve Değerlendirme	
1. Performans Göstergeleri.....	29
2. İzleme ve Raporlama.....	29
3. Düzenli Gözden Geçirme.....	30
VIII) Deprem Sonrası Hareket Planı(Detaylı Rehber).....	31
IX) Özet	
1. Politika Belgesinin Özeti ve Temel Stratejiler.....	35
Kaynakça.....	36

I) Giriş

1. Amaç ve Kapsam

Bu politika belgesinin amacı, toplumun afetlere karşı dayanıklılığını artırmak, deneyim paylaşımı ve işbirliğini güçlendirmektir. Belge, afet yönetimi ve risk azaltma süreçlerine katılan yerel yönetimler, kamu kurumları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve bireyler gibi tüm paydaşlar için rehber niteliğindedir. Toplulukların afetlere hazırlıklı olmasını ve afet sonrası toparlanma süreçlerinin verimliliğini artırmayı hedeflemektedir.

2. Gerekçe

Artan sıklık ve şiddetle meydana gelen doğal afetler, toplumsal ve ekonomik kayıpları artırmakta, dayanıklılığı güçlendirecek işbirliği ve bilgi paylaşımı mekanizmalarını zorunlu kılmaktadır. Bu politika, afetlerin öncesinde, sırasında ve sonrasında yenilikçi işbirliği modelleri ve etkili müdahale stratejileri geliştirilmesini destekleyerek afet risk yönetimini güçlendirmeyi amaçlar.

3. Tanımlar

- Afet: Doğal veya insan kaynaklı olayların topluluklarda yarattığı büyük ölçekli olumsuz etkiler.
- Afet Yönetimi: Afetlerin önlenmesi, etkilerinin azaltılması, müdahale ve iyileştirme süreçlerini kapsayan planlama ve uygulama.
- Dayanıklılık: Toplulukların, sistemlerin ve bireylerin afetlere karşı direnç ve toparlanma kapasiteleri.
- İş Birliği: Afet yönetiminde farklı paydaşların ortak hedeflere ulaşmak için birlikte çalışması.
- Risk Azaltma: Afetlerin olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla alınan önlemler ve planlamalar.
- Toplum: Afetlerden doğrudan etkilenen veya etkilenme riski taşıyan insan toplulukları.

II) Mevcut Durum Analizi

1) Afet Riski ve Türleri

Bölgedeki veya ülkedeki başlıca afet türleri doğa olayları ve insan kaynaklı olaylar olarak iki ana kategoride ele alınır:

- Deprem: Türkiye'nin aktif fay hatları üzerinde yer alması, özellikle Kuzey Anadolu Fay Hattı boyunca büyük deprem riski oluşturmaktadır.
- Sel: Yoğun yağışlar, ani kar erimeleri ve altyapı yetersizlikleri nedeniyle kıyı bölgeleri ve büyük nehir havzalarında sıkça sel yaşanmaktadır.
- Yangın: Özellikle yaz aylarında Akdeniz ve Ege bölgelerinde orman yangınları büyük risk teşkil etmektedir.
- Heyelan: Karadeniz Bölgesi'nde eğimli arazi ve yoğun yağışlar nedeniyle heyelan riski yüksektir.
- Çığ: Yüksek rakımlı ve kar yağışı alan bölgelerde çığ olayları meydana gelmektedir.

2) Mevcut Kapasite ve Kaynaklar

A. Türkiye'deki afet yönetimi kapasitesi ve mevcut kaynaklar şu şekildedir:

• AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı)

Türkiye'de afetlerin önlenmesi, etkilerinin azaltılması, müdahale ve iyileştirme süreçlerini koordine eden ana kuruluş olarak hizmet vermektedir. AFAD, ülke genelinde yaygın bir ağı ve güçlü bir donanıma sahiptir.

- Personel: 12.000'den fazla personel, arama-kurtarma, lojistik, planlama ve koordinasyon gibi alanlarda uzmanlaşmıştır.
- Ekipman ve Araçlar: AFAD, 1.500'den fazla araç ve 350 arama-kurtarma aracı, 100 İHA ve mobil operasyon merkezleri gibi modern ekipmanlarla donatılmıştır.
- Lojistik Merkezleri: Ülke genelinde 26 lojistik merkezi, acil durumlarda hızlı müdahale için çadır, battaniye, gıda ve su gibi temel malzemeleri stoklamaktadır.
- Eğitim ve Tatbikatlar: Yılda yaklaşık 100.000 kişiye afet eğitimi verilmekte olup, 2023 yılında düzenlenen tatbikatlara 500.000 kişi katılmıştır.

İletişim:

- Web sitesi: AFAD
- E-posta: afad@afad.gov.tr
- Telefon: +90 312 258 23 23

- **Kızılay** – Afetlerde acil yardım ve insani destek sağlar.

Afet durumlarında barınma, yiyecek, sağlık hizmetleri gibi temel ihtiyaçları karşılayan ve afet sonrası rehabilitasyon çalışmalarını yürüten bir diğer önemli kurumdur.

2023 yılı itibarıyla Türk Kızılayı'nın kapasite ve kaynakları:

- Personel ve Gönüllüler : 8.000'den fazla profesyonel personel ve 150.000'den fazla aktif gönüllü ile hizmet vermektedir.
- Ekipman ve Araçlar : 500'den fazla yardım dağıtım aracı, 100 mobil mutfak ve 50'den fazla mobil sağlık ünitesi bulunmaktadır.
- Kan Bağışı ve Sağlık Hizmetleri : 2023 yılında yaklaşık 2.5 milyon ünite kan bağışı toplanmış ve 1 milyondan fazla kişiye sağlık hizmeti sunulmuştur.
- Barınma ve Gıda Yardımı : Depolarında 100.000'den fazla çadır, 500.000 battaniye ve 1 milyon kişiye yetecek gıda stoğu bulunmaktadır.

İletişim:

- Web sitesi: Kızılay
- Telefon: +90 216 651 43 00

YEREL YÖNETİMLER

- Büyükşehir Belediyeleri (İstanbul BB, Ankara BB, İzmir BB, Bursa BB vb.)
- İl Belediyeleri ve İl Özel İdareleri
- Kalkınma Ajansları ile İşbirliği Yapan Belediyeler (Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA) ve Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (DAKA) vb.)
- Belediyeye Bağlı İtfaiye Müdürlükleri

Örnekleri ile verilen yerel yönetimler, afetlerle başa çıkabilmek için hem kendi ekiplerini eğitir hem de toplumda farkındalık yaratan çalışmalar yapar. Ayrıca, afet anında hızlı ve etkin müdahale için yerel, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapar.

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI (STK'LAR)

Arama kurtarma, yardım dağıtımı ve eğitim programları gibi alanlarda aktif rol oynayarak afet sonrası destek sağlarlar.

ARAŞTIRMA VE EĞİTİM KURUMLARI

Üniversiteler ve araştırma merkezleri, afet riskini azaltmak için bilimsel çalışmalar yapar ve eğitim programları geliştirir.

Örnek Olay: 6 Şubat 2023 Depremi

6.8 büyüklüğündeki Kahramanmaraş merkezli deprem sonrası çeşitli yardım kuruluşları hızla bölgeye ulaşmış, barınma ve temel ihtiyaçlar için 20.000'den fazla kişiye destek sağlanmıştır. 1.000 arama kurtarma personeli ve 300'den fazla araç bölgeye sevk edilmiştir.

B. Avrupa'daki afet yönetimi kapasitesi ve mevcut kaynaklar şu şekildedir:

- **Avrupa Sivil Koruma Mekanizması (EU Civil Protection Mechanism)**

Avrupa Birliği ülkeleri ile diğer katılımcı ülkeler arasında afet durumlarında dayanışmayı ve hızlı müdahaleyi sağlamak amacıyla kurulmuş bir sistemdir. Mekanizma, üye ülkeler arasında afet hazırlığı, müdahale ve iyileştirme süreçlerinde iş birliği ve kaynak paylaşımını organize eder. Afet durumunda, acil yardım taleplerini koordine eden Acil Durum Müdahale Koordinasyon Merkezi (ERCC) aracılığıyla, orman yangınları, depremler, sel ve salgın hastalıklar gibi krizlerde hızlı bir şekilde destek sağlanır. Ayrıca, mekanizma kapsamında oluşturulan rescEU rezervi ile itfaiye uçakları, tıbbi ekipman ve geçici barınma gibi temel kaynaklar hazırda bulundurulur risk altındaki bölgelerde hızlı müdahale imkânı sunulur.

- **Avrupa Acil Durum Müdahale Koordinasyon Merkezi (ERCC)**

Avrupa Birliği'nin afet ve acil durumlarda hızlı ve etkili bir yanıt vermesini sağlayan merkezdir. ERCC, acil durumlarda Avrupa Sivil Koruma Mekanizmasına katılan ülkelerden gelen yardım taleplerini koordine eder ve desteklenen ülkelerin ihtiyaçlarına göre kaynak dağıtımını yapar. 7/24 aktif olan merkez, gelişmiş izleme sistemleriyle küresel çapta afetleri takip eder ve olası riskleri değerlendirir. Ayrıca, ERCC; AB ülkeleri ve uluslararası kuruluşlar arasında bilgi paylaşımını, stratejik planlamayı ve müdahale süreçlerinin daha hızlı ilerlemesini sağlar, böylece kriz anlarında can kaybı ve zararların azaltılmasına katkıda bulunur.

İletişim:

- Web sitesi: ERCC
- E-posta: echo@ec.europa.eu
- Telefon: +32 2 295 45 45 (DG ECHO aracılığıyla)

- **Avrupa İnsani Yardım ve Sivil Koruma Genel Müdürlüğü (DG ECHO)**

Avrupa Birliği'nin insani yardım ve afet yönetimi alanındaki faaliyetlerini yürüten ana kurumdur. ECHO, dünya genelinde kriz bölgelerinde ihtiyaç duyulan acil yardımları koordine eder, krizden etkilenen toplumlara gıda, su, sağlık hizmetleri ve barınak gibi temel destekleri sağlar. İnsani yardımın hızlı, etkili ve tarafsız bir şekilde ulaştırılması için yerel ortaklarla çalışır ve AB Sivil Koruma Mekanizması aracılığıyla Avrupa'daki afet yönetim operasyonlarını destekler.

İletişim:

- Web sitesi: DG ECHO
- E-posta: echo@ec.europa.eu
- Telefon: +32 2 295 45 45

- **Avrupa Çevre Ajansı (AEE)**

Avrupa Çevre Ajansı (AEE), çevre ve doğal afet risklerine ilişkin veri ve değerlendirmeler sağlar. AEE doğrudan acil yardım sağlamasa da, rapor ve çalışmaları risk planlama ve önleme çabalarına katkıda bulunur.

İletişim:

- Web sitesi: AEE
- E-posta: info@eea.europa.eu
- Telefon: +45 33 36 71 00

- **Avrupa Yatırım Bankası (EIB)**

Avrupa Yatırım Bankası, doğal afetlerden sonra altyapıların yeniden inşası ve ekonomik desteği için finansman sağlar. Projeler krediler ve hibeler yoluyla finanse edilebilir ve EIB genellikle yerel hükümetler ve diğer AB kurumları ile ortak çalışır.

İletişim:

- Web sitesi: EIB
- E-posta: info@eib.org
- Telefon: +352 4379-1

- **Avrupa Kızılayı ve Dünya genelinde Ulusal Federasyonlar**

Ülkelerin afetlere hazırlık, müdahale ve iyileşme kapasitesini güçlendirmeyi amaçlayan, afet yönetim politikalarının uygulanmasında temel bir rol oynayan kurum ve yapıların bütünüdür. Bu ajanslar, afet risklerinin azaltılması, afet öncesi hazırlıkların yapılması, afet sırasında hızlı müdahale ve afet sonrası iyileşme süreçlerini koordine eder. Her ülkenin coğrafi, demografik ve sosyal özelliklerine uygun bir afet yönetim altyapısı vardır. Örneğin, ABD’de Federal Acil Durum Yönetim Ajansı (FEMA), Japonya’da Afet Yönetimi Ajansı, Türkiye’de Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) gibi kurumlar, afet yönetiminde liderlik yapar. Bu ajanslar, afet ve acil durum bilgilerini toplar, afet risk haritaları ve erken uyarı sistemleri geliştirir, bölgesel birimler ve gönüllü organizasyonlarla iş birliği içinde çalışır.

İletişim:

- Web sitesi: Red Crosss Eu Office
- E-posta: info@redcross.eu
- Telefon: +32 2 235 06 80

- **STK'lar ve Uluslararası Ortak Örgütler**

Avrupa Birliği ajanslarının yanı sıra, birçok sivil toplum kuruluşu (STK) doğal afetler sonrası müdahalede kritik bir rol oynamaktadır. Özellikle Sınır Tanımayan Doktorlar (MSF) ve Action Aid gibi örgütler, AB ajanslarıyla iş birliği içinde hızlı müdahale sağlar.

3. Önceki Deneyimler ve Çıkarılan Dersler

Türkiye’de yaşanan büyük afetler, afet yönetimi sistemlerinin geliştirilmesine yönelik önemli dersler sunarak müdahale ve iyileştirme süreçlerinin güçlendirilmesini sağlamıştır:

- **Marmara Depremi (1999):**

17 Ağustos'ta gerçekleşen 7.4 büyüklüğündeki bu deprem, Marmara Bölgesi'nde büyük can ve mal kaybına yol açmıştır. Yaklaşık 18.000 kişinin yaşamını yitirmesi ve binlerce binanın yıkılması, hazırlıksız yakalanmanın ciddi sonuçlarını göstermiştir. Bu depremden sonra, yapı güvenliği standartları yeniden ele alınmış, deprem yönetmelikleri güncellenmiş ve afet eğitim faaliyetlerinin önemi anlaşılmıştır. Bu süreç, Türkiye’de afet yönetiminde reform ihtiyacını da ortaya koymuş ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’nın (AFAD) kuruluşuna giden süreçte bu depremin etkisi büyük olmuştur.

- **Van Depremi (2011):**

23 Ekim’de Van’da meydana gelen 7.2 büyüklüğündeki depremde yüzlerce insan hayatını kaybetmiş ve binlerce bina yıkılmıştır. Bu afet, afet yönetiminde yerel kapasitenin önemini vurgulamış, ayrıca müdahale ve koordinasyon süreçlerinin yerel ve ulusal düzeyde güçlendirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Van Depremi’nin ardından AFAD’ın operasyonel kapasitesi artırılmış, afet lojistiği ve bölgesel işbirliği mekanizmaları iyileştirilmiştir. Bu olay, yerel yönetimlerin afetlere hazırlık ve müdahale konusundaki rollerinin güçlendirilmesi gerektiğini bir kez daha hatırlatmıştır.

- **Ege ve Akdeniz Orman Yangınları (2021):**

Akdeniz ve Ege bölgelerinde geniş alanları etkileyen ve haftalarca süren yangınlar, orman yangınlarına karşı hazırlık düzeyinin yetersizliğini ortaya koymuştur. Bu yangınlar, yangınla mücadele ekiplerinin eğitim, donanım ve hızlı müdahale kapasitelerinin artırılması gerektiğini göstermiştir. Ayrıca, yangın söndürme uçak ve helikopter filolarının güçlendirilmesi gibi adımlar atılmıştır. Yangınların yarattığı yıkım, iklim değişikliğinin etkileriyle birlikte daha sık ve şiddetli yangınlara hazırlıklı olmanın önemini gözler önüne sermiştir.

Avrupa'da yaşanan büyük afetler, afet yönetimi sistemlerinin geliştirilmesine yönelik önemli dersler sunarak müdahale ve iyileştirme süreçlerinin güçlendirilmesini sağlamıştır:

- **Almanya ve Orta Avrupa'da Sel Felaketleri (2021)**

Temmuz 2021'de Almanya'da meydana gelen şiddetli yağışlar, başta Rheinland-Pfalz ve Kuzey Ren-Vestfalya bölgelerini etkileyen yıkıcı sellere yol açtı. Bölgede son yılların en ölümcül felaketleri arasında yer alan bu sel felaketleri, 220'den fazla kişinin ölümüne ve birçok bina, altyapı ve ulaşım ağının yıkılmasına neden oldu. Suyun gücü ve hızı, olağanüstü bir tahribat yaratarak Avrupa'nın son on yılındaki en kötü doğal afetlerinden birini oluşturdu.

- **Yunanistan'da Orman Yangınları (2021)**

2021'de Yunanistan'ın çeşitli bölgelerinde, özellikle Eğriboz Adası, Atina ve Mora Yarımadasında büyük orman yangınları çıktı. Rekör sıcak hava dalgaları ve uzun süreli kuraklık tarafından körüklenen bu yangınlar, binlerce hektar ormanlık alanı, yüzlerce evi yok etti ve binlerce insanın yerinden olmasına yol açtı. Yangınlar ayrıca tarım ve turizm sektörlerinde önemli ekonomik kayıplara neden oldu ve Akdeniz'deki iklim değişikliğinin giderek artan etkilerini gözler önüne serdi.

- **Portekiz ve İspanya Orman Yangınları (2017)**

2017 yılında Portekiz ve İspanya, büyük ve yıkıcı orman yangınlarıyla karşı karşıya kaldı. Portekiz'in Pedrógão Grande bölgesindeki yangın, Haziran ayında patlak vererek 66 kişinin hayatını kaybetmesine ve birçok kişinin yaralanmasına neden oldu. Yangın, alevlerin hızlı bir şekilde yayılarak kırsal alanları ve yerleşim yerlerini tehdit etmesi sonucu büyük bir felaket haline geldi.

İspanya'da ise, özellikle Galiçya bölgesinde yaz aylarında meydana gelen orman yangınları, sıcak hava ve düşük nem oranlarının etkisiyle hızla yayıldı. İspanyol hükümeti, yangınlarla mücadele için geniş çaplı önlemler aldı ve Avrupa'nın diğer ülkelerinden yardım talep etti. Bu olaylar, iklim değişikliğinin etkilerini, orman yönetiminde alınması gereken önlemleri ve acil durum yönetimi süreçlerini gözler önüne sererek, hem Portekiz hem de İspanya için önemli dersler sundu.

- **İtalya'da Etna Yanardağı Patlamaları (2021-2022)**

Sicilya'daki Etna Yanardağı, Avrupa'nın en aktif yanardağlarından biri olup, 2021 ve 2022'deki patlamalar yerel toplulukları derinden etkiledi. Bu patlamalar, kül ve moloz püskürterek ulaşımı, özellikle hava trafiğini aksattı ve çevredeki tarım alanları ve konutlarda hasara yol açtı.

III)Doğal Afet Risklerinin Önlenmesi

1) Doğal Afet Riskleri

Afet yönetiminde risk, maruziyet, kırılganlık ve tehlike gibi temel kavramların anlaşılması, etkili stratejiler geliştirmek için kritik bir önem taşır. Afetlerin toplum üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek için risk analizi, bilimsel verilerin ve istatistiksel göstergelerin desteğiyle yapılmalıdır. İklim ve jeolojik temeller gibi bilgiler doğrultusunda afet risklerinin yönetilmesi, sürdürülebilir ve güvenli toplumların oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

Afet yönetimi, afet öncesi, sırası ve sonrasında toplumları korumak amacıyla alınan tedbirlerin bütünüdür ve dört temel aşamaya dayanır:

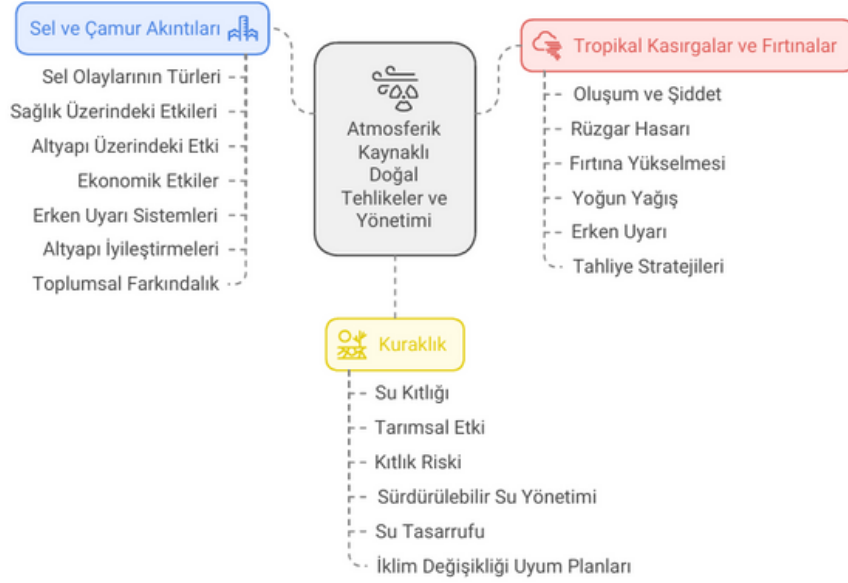
- 1.Önleme ve Azaltma: Afet risklerini ve olası zararları azaltmaya yönelik stratejileri içerir.
- 2.Hazırlık: Afet öncesi hazırlıkların yapılmasını (eğitim, tatbikat, acil durum planlarının hazırlanması vb.) kapsar.
- 3.Müdahale: Afet anında insanların, varlıkların ve çevrenin korunmasına yönelik acil müdahaleleri içerir.
- 4.İyileştirme ve Yeniden Yapılanma: Afet sonrası hasarların giderilmesi ve yaşamın normale döndürülmesi sürecidir.

A. Atmosferik Kaynaklı Doğal Tehlikeler ve Yönetimi

Atmosferik kaynaklı doğal tehlikeler, hava koşullarındaki ani değişimlerle ortaya çıkan kasırga, tropikal fırtına, aşırı sıcak-soğuk dalgaları, kuraklık, hortum ve dolu fırtınası gibi olayları içerir.

- Kasırgalar ve Tropik Fırtınalar: Okyanuslar üzerinde oluşan güçlü rüzgar sistemleridir. Kasırgaların etkileri kıyı bölgelerinde büyük yıkımlara neden olabilir.
- Hortumlar: Dar bir alanda yüksek hızda dönen rüzgarlar olarak tanımlanır. Hortumlar, özellikle binaları, elektrik hatlarını ve araçları etkileyerek can ve mal kaybına neden olur.
- Aşırı Sıcak ve Soğuk Dalgaları: Genellikle yüksek sıcaklıkların uzun süre devam etmesiyle karakterizedir. Aşırı soğuk dalgaları ise su borularının donmasına, enerji kesintilerine ve sağlık sorunlarına yol açabilir.
- Kuraklık: Uzun süreli yağış eksikliği nedeniyle oluşan kuraklık, su kıtlığı, tarımda verim düşüşü ve ekonomik kayıplara yol açar.
- Dolu Fırtınaları: Hızla yükselen soğuk hava nedeniyle oluşan dolu, özellikle tarımda ciddi ürün kayıplarına ve altyapı hasarlarına yol açar.

Afetlere Karşı Güçlenmek İçin Deneyim ve İş birliği Geliştirme Projesi

B. Jeolojik Kökenli Doğal Tehlikeler ve Yönetimi

Jeolojik kökenli doğal tehlikeler, yerkabuğundaki hareketlerle oluşan deprem, volkanik patlama, heyelan, kaya düşmesi ve tsunami gibi yıkıcı olaylardır ve ani oluşumları nedeniyle insan sağlığı ve altyapı üzerinde ciddi riskler taşır.

- Depremler: Yerkabuğundaki fay hatlarının hareketi sonucu meydana gelir ve kısa sürede geniş alanlarda yıkıma neden olabilir. Şiddetine bağlı olarak depremler, binaların yıkılması, yolların bozulması ve can kayıplarına yol açar.
- Volkanik Patlamalar: Yeraltındaki magmanın yüzeye çıkarak çevreye yayılması sonucu meydana gelir. Patlamanın yarattığı küller tarım alanlarına zarar verebilir, hava kirliliği ve uçuş güvenliği açısından riskler doğurabilir.
- Heyelanlar ve Toprak Kaymaları: Eğimli arazilerde, yer çekimi etkisiyle toprağın yer değiştirmesi sonucu oluşur. Heyelanlar, binaların ve yolların tahrip olmasına, can kayıplarına neden olabilir ve yerleşim alanları için tehlike oluşturur.
- Tsunamiler: Deniz tabanındaki depremler sonucunda oluşan dev dalgalardır. Kıyı bölgelerini su altında bırakarak ciddi tahribata yol açabilir ve can kaybına neden olabilir.
- Kaya Düşmeleri: Dik yamaçlarda veya dağlık alanlarda görülen ani kaya kopmalarıdır. Karayolları, yerleşim alanları ve tarım arazileri üzerinde tehlike oluşturan bu olaylar, yaralanmalara ve maddi zararlara yol açabilir.

C. Afet Yönetimi

Afet yönetimi, doğal veya insan kaynaklı afetlerin olumsuz etkilerini en aza indirmek, toplumu korumak ve afetten etkilenen bölgelerde hızlı toparlanmayı sağlamak amacıyla uygulanan planlama, müdahale ve iyileştirme süreçlerinin bütünüdür.

- **Risk Azaltma:** Olası afetlerin etkilerini önlemek veya azaltmak için yapılan çalışmaları kapsar. Risk azaltma, afet öncesinde yapılan önlemleri içerir; örneğin, depreme dayanıklı binalar inşa etmek, sel riski olan bölgelerde baraj veya bent yapmak ve tehlike bölgelerini yerleşime kapatmak gibi yapısal önlemler alınmalıdır.
- **Hazırlık:** Afet meydana gelmeden önce yapılması gereken planlama ve donanım hazırlıklarını içerir. Bu aşamada, afet anında kullanılacak acil durum planları yapılır, erken uyarı sistemleri kurulur, halkın afetlere karşı eğitimi sağlanır ve tatbikatlar yapılır. Ayrıca, ihtiyaç duyulacak ekipman, kaynak ve lojistik hazırlıklar da yapılır. Hazırlık aşaması, afet anında müdahalenin etkinliğini artırmak için çok önemlidir.
- **Müdahale:** Afetin meydana geldiği anda yürütülen çalışmaları içerir. Bu aşamada, afetzedelerin güvenli yerlere tahliyesi, sağlık hizmetlerinin sağlanması, yangın, arama-kurtarma ve ilk yardım gibi acil müdahale ekiplerinin sahada aktif olarak çalışması sağlanır. Müdahale süreci, afetzedelerin ihtiyaçlarının hızlı ve etkili bir şekilde karşılanmasını amaçlanmalıdır.
- **İyileştirme:** Zarar gören bölgenin normale döndürülmesi için yapılan çalışmaları içerir. İyileştirme sürecinde, yıkılan altyapıların onarılması, zarar gören yerleşimlerin yeniden inşası, ekonomik ve psikososyal desteklerin sağlanması hedeflenir. Bu aşamada, afet bölgesinin sadece eski haline dönmesi değil, gelecekte benzer afetlerin etkisini azaltacak bir biçimde yeniden yapılandırılması sağlanmalıdır.

D. Değerlendirme Teknikleri

- **Risk ve Kırılganlık Değerlendirmesi:** Risk analizi, afetlerin toplum üzerindeki potansiyel etkilerini değerlendirirken; kırılganlık analizi, toplumun bu afetlere karşı ne kadar savunmasız olduğunu belirler. Bu süreçte, risk azaltma stratejilerinin geliştirilmesine yardımcı olacak bölgesel kırılganlık haritaları hazırlanır ve risklere karşı öncelikler belirlenir.

- **Rehabilitasyon ve Yeniden Yapılandırma:** Afet sonrası iyileştirme süreci, etkilenen bölgelerde kalıcı iyileşme sağlamak adına, fiziksel, sosyal ve ekonomik yapıların yeniden inşa edilmesini içerir. Destek sistemlerinin entegrasyonu ile yürütülen yeniden yapılandırma çabaları, toplumu afet sonrası daha dirençli hale getirmeyi hedefler.
- **Hasar ve Etki Değerlendirmesi:** Afet sonrası hasarın ve olayın toplum üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi, toparlanma ve iyileşme çalışmalarına rehberlik eder. Bu değerlendirme, veri toplama ve analiz yöntemleriyle yürütülerek, gelecekteki afet yönetiminde kullanılacak stratejik bilgiler sağlar.

2) Avrupa Birliği Eğitim Standartlarıyla Entegrasyon

Avrupa Birliği eğitim standartlarıyla entegrasyon, eğitim kalitesini yükselterek uluslararası tanınırlığı olan bir sistem oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu entegrasyon süreci, AB eğitim politikalarına uyum sağlama, kalite güvencesi, müfredat yenileme ve yeterliliklerin tanınması yoluyla öğrenci ve öğretmen hareketliliğini kolaylaştırır.

- **Katılımcı Merkezli Eğitim:** Simülasyonlar, vaka analizleri ve grup tartışmalarıyla bireyleri aktif öğrenmeye teşvik ederek bilgi ve beceri kazanmalarını sağlar.
- **Uzun Vadeli Stratejiler ve Dayanıklılık Geliştirme:** Afetlerin uzun vadeli etkilerini anlamaya yönelik farkındalık kazandıran bu eğitimler, sürdürülebilir yönetim ilkeleriyle toplumsal dayanıklılığı artırmayı hedefler.
- **Güncel Bilgi ve Veri Kullanımı:** Eğitim içerikleri, risk yönetiminde güncel teknolojiler ve ulusal-uluslararası güvenilir verilerle desteklenerek doğruluk ve güncellik sağlar.
- **Risk İletişimi ve Bilgilendirme Kampanyaları:** Etkili iletişim stratejileri ile risklerin kamuoyuna doğru aktarılması sağlanarak toplumun afetlere karşı bilinç ve hazırlık düzeyi yükseltilir.
- **Sertifikasyon ve Eğitim Kalite İzleme:** Eğitimlerin başarı düzeyi değerlendirme yöntemleriyle izlenirken, katılımcılara sertifika verilerek programın kalitesi sürekli iyileştirilir.

IV) Stratejik Hedefler

1. Güçlendirme ve Dayanıklılık

Toplum ve altyapının afetlere karşı dayanıklılığını artırmak için kapsamlı bir önleyici strateji geliştirilmelidir. Bu strateji kapsamında, halka yönelik düzenli eğitim programları, ilk yardım ve afet farkındalığı eğitimleri gibi bilinçlendirme faaliyetleri yapılmalıdır. AFAD gibi kuruluşlar aracılığıyla afet eğitimi ve tatbikatları yaygınlaştırılmalı, böylece halkın afetlere karşı hazırlıklı olması sağlanmalıdır. Yurtdışında, Fransa'da uygulanan "gönüllü itfaiyecilik" eğitimi gibi programlar örnek alınarak toplumu harekete geçirecek eğitimler düzenlenebilir. Bu tür eğitimlerle bireylerin bilgilerini uygulamalı olarak geliştirmeleri ve felaketlere karşı doğru adımlar atmaları sağlanır.

2. İş Birliği ve Koordinasyon

Afet yönetiminde etkin iş birliği ve koordinasyon sağlamak için devlet, STK'lar, özel sektör ve diğer paydaşlar arasında düzenli iletişim ve bilgi paylaşımı önemlidir. Afet durumlarında koordinasyonu sağlamak için STK'lar kritik bir rol oynar; bu kuruluşlar, yardım toplama, lojistik planlama ve dağıtım gibi alanlarda organize çalışmaları ile süreci destekler. Malatya Yaşam Derneği gibi örneklerle, afetlerde sağlanan başarılı iş birliği ve organizasyon, afet yönetiminin etkinliğini artırmada önem taşır.

3. Bilgi ve Kapasite Geliştirme

Toplumun bilgi ve kapasitesini artırmak amacıyla afet bilincini güçlendiren eğitim programları ve farkındalık kampanyaları düzenlenmelidir. Eğitim müfredatlarına afet eğitimi dersleri eklenmeli ve çeşitli seminerler organize edilmelidir. Afet durumlarında doğru müdahale sağlamak için bilgi eksikliği ve panik önlenmelidir; bu, özellikle 6 Şubat depreminde görülen aksaklıklar açısından kritiktir. Toplumun farklı kesimlerinden bireylerin afet eğitimlerine katılması önemlidir. Eğitimlerde stresle başa çıkma, hızlı ve koordineli yardım sağlama, kriz yönetimi gibi konulara vurgu yapılmalıdır. Ayrıca, depo ve stok yönetimi gibi alanlardaki hataları önlemek için uzmanlar tarafından verilen eğitimler faydalı olacaktır. Psikolog, inşaat ustası, ilk yardım eğitmeni gibi farklı profesyonellerin katılımı, eğitimlerin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlar.

V) Eylem Planı

1. Risk Değerlendirmesi ve Yönetimi

1.1. Afet Risk Haritalarının Oluşturulması

Afet riski haritası, bir bölgedeki doğal ve insan kaynaklı afetlerin olası etkilerini sistematik bir şekilde analiz etmek ve görselleştirmek için kullanılan kritik bir araçtır. Bu haritalar, afet risk yönetimi süreçlerinde temel bir rol oynar ve çeşitli disiplinlerden elde edilen verilerin entegrasyonunu sağlar. Afet riski haritalarının oluşturulmasında dikkate alınması gereken temel bileşenler şunlardır:

- **Tehdit Analizi** : Afet riski haritası, belirli bir coğrafi alandaki doğal afet türlerini (deprem, sel, heyelan, orman yangınları vb.) tanımlamakla başlar. Bu aşamada, afetlerin tarihsel verileri ve coğrafi bilgileri kullanılarak, hangi alanların bu tehditlere daha yatkın olduğu belirlenir. Ayrıca, insan kaynaklı riskler (sanayi kazaları, kimyasal sızıntılar, altyapı arızaları gibi) da harita üzerinde analiz edilir.
- **Hassasiyet Analizi**: Hassasiyet analizi, bölgedeki yapıların, altyapının ve toplulukların afetlere karşı ne kadar duyarlı olduğunu belirler. Bu aşamada, binaların yapı güvenliği, zemin etütleri, nüfus yoğunluğu ve sosyal faktörler gibi değişkenler incelenir. Örneğin, yüksek riskli bölgelerde bulunan yaşlı ve dezavantajlı grupların durumları, toplumsal dayanıklılığı etkileyen önemli bir unsurdur..
- **Risk Değerlendirmesi**: Tehditler ve hassasiyetler bir araya getirilerek potansiyel risk seviyeleri hesaplanır. Bu aşamada, matematiksel modelleme ve istatistiksel yöntemler kullanılarak, belirli bir alandaki afetlerin olası etkileri ve muhtemel zararları tahmin edilir.
- **Planlama ve Yönetim**: Afet riski haritaları, acil durum planlaması ve afet yönetim stratejilerinin geliştirilmesinde kritik bir rol oynar. Haritalar, riskli bölgelerin belirlenmesi ve müdahale planlarının oluşturulmasında kullanılabilir. Bu aşamada, yerel yönetimler ve afet yönetim kuruluşları, kaynakların etkin bir şekilde tahsis edilmesi ve afet anında hızlı ve etkili bir müdahale için gerekli stratejileri geliştirirler.
- **Sonuç**: Afet riski haritaları, yalnızca bir görsel araç olmanın ötesinde, afet yönetiminde proaktif bir yaklaşımın benimsenmesine olanak tanır. Bu haritaların güncel ve doğru verilere dayanarak düzenli olarak güncellenmesi, toplumların afetlere karşı dayanıklılığını artırmak için vazgeçilmezdir. Etkili bir afet risk yönetimi için bu tür haritaların entegrasyonu, analizi ve uygulaması, hem kamu hem de özel sektör düzeyinde işbirliği gerektirir.

1.2. Risk Azaltma Stratejilerinin Geliştirilmesi

A. Eğitim Programları ile Birey ve Toplulukların Bilinçlendirilmesi

Afet risklerine karşı bireylerin ve toplulukların bilinçlenmesi, afet öncesi hazırlık süreçlerinde kritik bir rol oynar. Eğitim programları, aşağıdaki alanları kapsamalıdır:

- Afet Farkındalığı Eğitimleri: Topluluklara, afetlerin türleri, nasıl meydana geldikleri ve olası etkileri hakkında bilgi verilmelidir. Örneğin, deprem riski yüksek bir bölgede Japonya'nın sık sık yaşadığı depremlerden nasıl ders çıkardığına dair eğitimler verilebilir. Japonya'daki okullarda her yıl düzenlenen deprem tatbikatları örnek alınarak, bölgede benzer tatbikatların nasıl yapılabileceği gösterilebilir.
- Afet Anında Davranış Eğitimi: Afet anında nasıl davranılması gerektiğine dair pratik bilgiler sunulmalıdır. Örneğin, deprem sırasında doğru korunma yöntemleri, acil kaçış yolları ve toplanma noktalarının bilinmesi önemlidir. Bir apartman sakininin deprem anında panikle merdivenlere yönelmek yerine, "Çök-Kapan-Tutun" pozisyonu alarak kendini koruması gerektiği gibi senaryolar sunulabilir. Bu, panikle merdivenlere koşan bir kişinin yaşadığı tehlike ile karşılaştırılarak anlatılabilir.

Kriz Anında İlk Yardım Eğitimi:

Bireylerin, kriz anında hem kendi güvenliklerini sağlamak hem de çevresindekilere yardım edebilmesi için temel ilk yardım eğitimi verilmelidir. Bu eğitim, kalp masajı, yaralı taşıma teknikleri ve yangına müdahale gibi becerileri içermelidir. Örneğin, bir trafik kazasında nefes almakta zorlanan bir yaralıya nasıl temel yaşam desteği (kalp masajı ve suni teneffüs) uygulanacağı gösterilebilir. Yangın durumunda, yanık yaralanması yaşayan birine suyla ilk müdahale ve yaranın sarılması gibi durumlar da pratik örneklerle anlatılabilir. Role play (rol canlandırma) yöntemiyle yapılan bu eğitimler, katılımcılara aktif öğrenme fırsatı sunar.

Topluluk Temelli Eğitim Programları:

Yerel topluluklara yönelik özel eğitim programları hazırlanmalı ve bu programlar yerel ihtiyaçlar ile riskler dikkate alınarak tasarlanmalıdır. Bu tür eğitimler, topluluğun afet sonrası toparlanma hızını artırabilir. Örneğin, sel riski yüksek bir bölgede, topluluğun birlikte hareket ederek bir erken uyarı sistemi kurması teşvik edilebilir. Ayrıca, geçmişte yaşanan bir sel felaketinde toplumsal dayanışmanın nasıl etkili olduğu örneklerle sunulabilir. Bu eylem planı, bireylerin ve toplulukların afet risklerine karşı bilinçlenmesini sağlayarak, afet öncesi hazırlık süreçlerinde etkin bir rol oynamalarını hedeflemektedir.

Hedef Kitle: Yerel topluluklar, eğitim kurumları, yerel liderler ve yüksek riskli sektörlerde çalışanlar.
Paydaşlar: Yerel yönetimler, Milli Eğitim Bakanlığı, sağlık kurumları, STK'lar, gönüllü ekipler.
Uygulama Yerleri: Toplum merkezleri, okullar, iş yerleri ve yerel tatbikat alanları.

EYLEM PLANI	1. Afet Farkındalığı Eğitimleri: Depremler, seller, yangınlar gibi afet türleri hakkında bilgilendirme. Japonya ve Nepal'den örnekler kullanılarak eğitimler düzenlenecek.
	2. Afet Anında Davranış Eğitimi: Doğru korunma yöntemleri ve tahliye yolları üzerine pratik bilgiler sunulacak. Senaryo uygulamaları ve tatbikatlar düzenlenecek.
	3. İlk Yardım Eğitimi: Kalp masajı, suni teneffüs, yangına müdahale gibi temel ilk yardım becerileri profesyoneller tarafından öğretilecek. Role-play yöntemleriyle pratik eğitimler verilecek.
	4. Topluluk Temelli Eğitimler: Yerel ihtiyaçlara göre özelleştirilmiş eğitim programları oluşturulacak. Erken uyarı sistemleri ve topluluk tatbikatları düzenlenecek.

Zaman Çizelgesi: İlk 6 ay: Eğitim hazırlıkları 7-12 ay: Pilot eğitimler ve tatbikatlar 12-24 ay: Programın yaygınlaştırılması
Başarı Kriterleri: Yüksek katılım oranları ve başarılı tatbikat sonuçları.
Sürdürülebilirlik: Sürekli eğitimler, tatbikatlar ve toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesi.

B. Bilgi Kirliliğini Önleme ve Kriz Anında Güvenilir Bilgi Akışını Sağlama

Kriz anlarında bilgi kirliliği ve yanlış bilgilerin yayılması, kaosa neden olabilir ve müdahale süreçlerini olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle, afet anlarında güvenilir ve doğru bilgi akışını sağlamak için çeşitli stratejiler geliştirilmelidir:

1. Resmi Bilgilendirme Kanalları: Afet ve kriz anlarında bilginin yalnızca resmi kaynaklardan, yani hükümet kurumlarından, afet yönetimi yetkililerinden ve güvenilir medya organlarından yayılmasını sağlayacak bir iletişim protokolü oluşturulmalıdır. Bu protokoller, afetin etki ettiği bölgelerdeki halka ulaşacak kanalları (radyo, televizyon, SMS bildirimleri, sosyal medya vb.) belirlemelidir. Örneğin, 2011 yılında Japonya'da meydana gelen Tōhoku depremi sırasında, hükümetin resmi bilgilendirme kanalları hayati bir rol oynamıştır. Japonya'nın afet yönetimi yetkilileri, acil durum iletişim protokollerini devreye sokarak tsunami uyarıları ve güvenli bölgelere tahliye talimatları içeren bilgileri halkla hızlı bir şekilde paylaşmışlardır.

2. Sosyal Medya ve Dijital Platformların Yönetimi: Sosyal medyada yanlış bilgilerin yayılmasını önlemek için dijital platformlarla iş birliği yapılmalıdır. Resmi kanalların sosyal medya hesapları aktif olarak kullanılmalı ve sahte haberlerin yayılmasına karşı hızlı müdahale protokolleri oluşturulmalıdır. Bu, doğru bilgiye erişimi hızlandırarak kaosu önüne geçebilir.

3. Toplumu Bilinçlendirme Kampanyaları: Afet öncesinde, halkın doğru bilgi kaynaklarına yönlendirilmesi için bilinçlendirme kampanyaları düzenlenmeli ve halk, kriz anlarında hangi kaynaklardan bilgi alması gerektiği konusunda eğitilmelidir. Örneğin, 2009 yılında İtalya'nın L'Aquila şehrinde meydana gelen deprem öncesinde halk yeterince bilgilendirilmemiştir. Resmi bilgilendirme kanallarının eksikliği, can kayıplarına ve kaosa yol açmıştır. Japonya'da gerçekleştirilen kamu bilgilendirme kampanyaları, halkı deprem anında hangi resmi kaynaklardan bilgi alması gerektiği konusunda eğitmektedir.

Çözüm Önerileri :

- Kriz anlarında bilgi kirliliğini önlemek ve güvenilir bilgi akışını sağlamak amacıyla resmi bilgilendirme kanallarının etkin kullanımı,
- Sosyal medya ve dijital platformların yönetimi,
- Toplumu bilinçlendirme kampanyalarının düzenlenmesi.

Afetlere Karşı Güçlenmek İçin Deneyim ve İş birliği Geliştirme Projesi

Hedef Kitle =	Yerel Topluluklar: Kırsal ve kentsel bölgelerde yaşayan bireyler Medya Organları: Yerel ve ulusal medya kuruluşları Yerel Yönetimler: İl ve ilçe belediyeleri Sosyal Medya Kullanıcıları: Kriz anında bilgi paylaşan bireyler
Paydaşlar=	AFAD: Resmi bilgilendirme sorumlusu İletişim Başkanlığı: Medya ve dijital platformlarla koordinasyon Milli Eğitim Bakanlığı: Bilinçlendirme kampanyaları RTÜK: Medya organları ile işbirliği Dijital Platformlar: Sosyal medya ve dijital iletişim araçları Yerel Yönetimler: Halkı bilgilendirme
Uygulama Yerleri=	Yerel Yönetim Merkezleri Okullar Medya Kuruluşları Sosyal Medya Platformları

EYLEM PLANI	Resmi Bilgilendirme Kanalları: Kriz anında bilginin resmi kaynaklardan yayılmasını sağlayacak protokoller oluşturulacak ve uygulanacak. Eğitim ve tatbikatlarla kriz anında doğru bilgilendirme sağlanacak.
	Sosyal Medya ve Dijital Platformlar: Dijital platformlarla işbirliği yapılarak, yanlış bilgilerin yayılmasını engellemek için hızlı müdahale protokolleri geliştirilecek.
	Toplumu Bilinçlendirme Kampanyaları: Afet sezonu öncesinde yerel yönetimler ve medya organları tarafından bilgilendirme kampanyaları düzenlenecek. Eğitim programları ve tatbikatlar aracılığıyla halkın kriz anında doğru bilgiye erişimi sağlanacak.
	Teknoloji Destekli Uyarı Sistemleri: SMS, mobil uygulamalar ve sosyal medya aracılığıyla hızlı ve güvenilir bilgiye erişim sağlanacak. Bu sistemler önceden test edilerek işlerliği sağlanacak.

Zaman Çizelgesi: İlk 3 Ay: Protokollerin oluşturulması ve işbirliği sürecinin başlatılması 4-12 Ay: Resmi bilgilendirme kanallarının güçlendirilmesi, eğitim ve tatbikatların düzenlenmesi 12-24 Ay: Teknoloji destekli uyarı sistemlerinin geliştirilmesi ve test edilmesi
Başarı Kriterleri: Yanlış bilgilerin azalması, Eğitim ve kampanyalara yüksek katılım, Tatbikatlar ve sosyal medya etkileşimlerinin analizi
Sürdürülebilirlik: Düzenli eğitim ve tatbikatlar Dijital platformlarla sürekli işbirliği Toplumda güvenilir bilgilendirme kültürünün yerleştirilmesi

C. Yardım Operasyonlarında Planlama ve Koordinasyon

Afet anında müdahale etkinliğini artırmak için yardım operasyonları önceden planlanmalı ve yerel yönetimlerle uyum içinde uygulanmalıdır. Bu yaklaşım, bireysel ve toplumsal ihtiyaçların hızlı bir şekilde karşılanmasını sağlar.

- **İhtiyaç Analizleri:** Afet bölgelerinde yerel ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak kapsamlı ihtiyaç analizleri yapılmalıdır. Örneğin, deprem bölgelerinde barınma, gıda ve su, sel bölgelerinde ise hijyen malzemeleri önceliklidir. Bu analizler yerel yönetimlerle işbirliği içinde düzenli olarak güncellenmelidir.
- **Yardım Paketlerinin Hazırlanması:** Dağıtılacak yardım paketleri, bireysel (gıda, su, ilaç, hijyen malzemeleri) ve toplu ihtiyaçları (barınma çadırları, mobil tuvaletler, jeneratörler) içermelidir. Bu paketler önceden hazırlanıp kritik noktalarda stoklanmalıdır.
- **Lojistik ve Dağıtım Planları:** Hızlı ve etkili yardım operasyonları için lojistik planları önceden oluşturulmalıdır. Dağıtım noktaları, lojistik merkezleri ve ulaşım rotaları belirlenmeli; bu süreç yerel yönetimlerle koordine edilmelidir.
- **Yerel Yönetimlerle Koordinasyon:** Yardım operasyonlarının etkinliği için yerel yönetimlerle sürekli işbirliği sağlanmalıdır. Yerel yöneticiler, bölgenin coğrafi ve sosyal özelliklerini en iyi bilen otoriteler olduğundan, süreçte aktif rol almaları hem yardımın hızlı dağıtımını hem de yerel halkın ihtiyaçlarının doğru tespitini sağlar.

2. Hazırlık ve Müdahale Kapasitesinin Artırılması

2.1. Acil Durum Planlarının Periyodik Gözden Geçirilmesi ve Revizyonu

Acil durum planlarının başarısı, güncel tehdit ve risklere uygun olmasına bağlıdır. Bu nedenle, mevcut planlar düzenli aralıklarla gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir. Güncelleme sırasında dikkate alınması gereken noktalar şunlardır:

- **Risklerin Değerlendirilmesi:** Bölgesel riskler sürekli olarak analiz edilmelidir. Yeni veriler ışığında acil durum planları revize edilmelidir.
- **Bilimsel Veriler ve Teknolojik Gelişmeler:** Yeni teknolojiler ve afet yönetimi bilimindeki gelişmeler takip edilerek, planlara entegre edilmelidir. Özellikle dijital haritalama ve erken uyarı sistemlerinden yararlanmak, müdahaleleri hızlandırabilir.
- **Yerel Özelliklere Uyum Sağlama:** Acil durum planları, her bölgenin coğrafi, demografik ve sosyo-ekonomik yapısına göre özelleştirilmelidir. Örneğin, dağlık ve kıyı bölgeleri için farklı müdahale planları geliştirilmelidir.

VI) Kaynaklar ve Finanslar

Kaynaklar ve finansman stratejisi geliştirmek, projenin sürdürülebilirliği ve etkinliği açısından kritik öneme sahiptir. Aşağıda, politika belgesi için önerilebilecek kaynaklar ve finansman stratejisi yer alıyor:

Finansman stratejisi; bir organizasyonun veya işletmenin finansal kaynaklarını nasıl elde edeceğini, kullanacağını ve yöneteceğini belirleyen bir plandır.

1. Kaynaklar

1.1. İnsan Kaynakları

Yönetim Ekibi: Koordinatörler, saha yöneticileri, finans uzmanları, ve iletişim sorumluları. Proje yönetim ekibi, projenin her aşamasını planlayan, koordine eden ve uygulayan kilit kişilerden oluşur.

1.2. Görevler

Yöneticisi: Genel yönetimden, hedeflerin belirlenmesi, bütçenin yönetimi, zaman çizelgesinin takibi, ekibin koordinasyonu ve raporlamadan sorumludur.

Finans Yöneticisi: Projenin bütçesinin hazırlanması, fonların takibi, mali raporlama ve harcamaların denetimi ile ilgilenir.

Saha Operasyonları Yöneticisi: Saha faaliyetlerini planlar, lojistik yönetimini sağlar, ekipmanları temin eder ve saha ekiplerini yönetir.

İletişim ve Halkla İlişkiler Yöneticisi: Projenin iç ve dış iletişimini yönetir, kamuoyunu bilgilendirir, medya ilişkilerini yürütür ve kriz iletişimi stratejileri geliştirir. Kamuoyunu sürekli bilgilendirmek belirsizlikleri azaltır.

Uzman Danışmanlar: Afet yönetimi uzmanları, mühendisler, çevre bilimciler, sosyologlar ve eğitimcilerden oluşur.

Gönüllüler: Afet sonrası yardım ve destek faaliyetlerinde yer alacak bireylerdir.

1.3. Maddi Kaynaklar

Ekipman ve Malzeme: Arama-kurtarma ekipmanları, sağlık malzemeleri ve eğitim materyalleri.

Altyapı: Depolama alanları, eğitim ve toplantı merkezleri ile iletişim ve bilgi teknolojisi altyapısı.

Lojistik: Ulaşım araçları, depolama ve dağıtım ağları.

1.4. Teknolojik Kaynaklar

Bilgi Sistemleri: Veri yönetim sistemleri, erken uyarı sistemleri ve kriz yönetimi yazılımları.

İletişim Teknolojileri: Mobil uygulamalar, radyo ve uydu haberleşme sistemleri ile sosyal medya araçları.

1.5. Bilgi ve Eğitim Kaynakları

Eğitim Modülleri: Afet farkındalığı, ilk yardım, afet sonrası psikolojik destek ve toplumsal dayanıklılığı artırma konularında eğitim materyalleri.

Araştırma ve Geliştirme: Afetlere yönelik risk analizleri, en iyi uygulamaların paylaşımı ve akademik iş birliği.

2. Finansman

Projeyi finanse etmek için birden fazla kaynaktan fon sağlanması önemlidir. Önerilen finansman kaynakları şunlardır:

Ulusal Hükümet Fonları:

- Afet Yönetimi ve Acil Durum Bütçeleri: Ulusal veya yerel yönetimlerin ayırdığı afet yönetimi fonları.
- Kalkınma Ajansları: Bölgesel kalkınma ajansları ve yerel yönetimler tarafından sağlanan fonlar.

Uluslararası Fonlar:

- Birleşmiş Milletler ve AB Fonları: BM Afet Riski Azaltma Ofisi (UNDRR), Dünya Bankası ve Avrupa Birliği gibi uluslararası kuruluşların hibe ve kredi imkanları.
- Uluslararası STK'lar: Kızılay, Oxfam gibi sivil toplum kuruluşlarının destekleri.

Özel Sektör ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS):

- Şirket Bağışları ve Sponsorluklar: Özel şirketlerin bağışları ve toplumsal sorumluluk projeleri kapsamında yapılacak sponsorluk anlaşmaları.
- Ortak Girişimler: Özel sektör ve kamu ortaklıkları aracılığıyla kaynak yaratma.

Topluluk Katkıları ve Sürdürülebilir Finansman Stratejisi

- **Crowdfunding (Kitlese Fonlama):** Projeyi desteklemek için çevrimiçi platformlar üzerinden bireysel bağışlar toplanabilir. Örneğin, afet bölgesindeki yeniden inşaat çalışmalarına katkı sağlamak için sosyal medya aracılığıyla oluşturulacak kampanyalar geniş kitlelere ulaştırılabilir. Kickstarter ve GoFundMe gibi platformlar bu amaçla kullanılabilir.
- **Yerel Toplum Desteği:** Yerel halktan sağlanacak küçük çaplı maddi yardımlar ve aynı bağışlar önemlidir. Örneğin, yerel esnafların gıda ve su bağışı yapması veya mahalle sakinlerinin afet sonrası barınma ve giysi temini için katkıda bulunması gibi.

Hibe ve Yardımlar

- **Vakıflar ve Bağışçılar:** Yerel ve uluslararası vakıflardan hibe alınabilir. Örneğin, Sabancı Vakfı veya Açık Toplum Vakfı gibi kuruluşlar, afet sonrası rehabilitasyon projelerine finansal destek sağlayabilir.
- **Özel Yardımlar:** Özel bağışçılar ve iş insanları, büyük ölçekli projeler için önemli bir finansman kaynağı olabilir. Örneğin, büyük bir sanayi kuruluşu, afet sonrası okul inşaatı için bağış yapabilir.

Sürdürülebilir Finansman Stratejisi

- **Düzenli Bağış Kampanyaları:** Yıllık olarak düzenlenecek bağış kampanyaları ve etkinlikler, sürdürülebilir bir gelir akışı sağlayabilir. Her yıl düzenlenen dayanışma koşusu veya konser gibi etkinlikler, hem farkındalık yaratır hem de önemli miktarda bağış toplar.
- **Fonların Etkin Yönetimi:** Şeffaf ve hesap verebilir bir finans yönetim sistemi kurulmalıdır. Bağışçılara aylık veya üç aylık raporlar sunmak, harcamaların nasıl yapıldığını göstermek ve güvenin artmasına yardımcı olmak için önemlidir. Bu raporlar, harcamaların detaylı dökümünü ve yapılan faaliyetlerin sonuçlarını içermelidir.
- **Yatırım Fonları:** Uzun vadeli gelir sağlamak amacıyla toplanan bağışların bir kısmı yatırım fonlarına yönlendirilebilir. Mikrofinans projeleriyle yerel esnafın desteklenmesi, hem yerel ekonomiyi canlandırır hem de proje için sürdürülebilir bir gelir kaynağı oluşturur.
- **Bütçeleştirme:** Proje bütçesi, öngörülen kalemlere göre dikkatlice planlanmalı ve harcamalar buna göre dağıtılmalıdır. Örneğin, bütçenin %30'u acil durum müdahalelerine, %20'si eğitim ve farkındalık çalışmalarına, %50'si ise uzun vadeli yeniden yapılandırma projelerine ayrılabilir.

VII) İzleme ve Değerlendirme

1. Performans Göstergeleri

Performans göstergeleri, projenin başarısını ölçmek için kullanılacak nitel ve nicel ölçütlerdir. Bu göstergeler, projenin amaçlarına ve hedeflenen çıktılara ne ölçüde ulaşıldığını değerlendirir. Örnek performans göstergeleri şunlardır:

- Katılımcı Sayısı: Eğitim, seminer ve iş birliği çalışmalarına katılan kişi sayısı.
- Memnuniyet Düzeyi: Katılımcıların eğitim ve etkinliklerden duyduğu memnuniyetin anketlerle ölçülmesi.
- İş Birliği Sayısı: Farklı kurumlar, sivil toplum örgütleri ve diğer paydaşlarla kurulan yeni iş birliği sayısı.
- Uygulanan Politika Sayısı: Proje kapsamında geliştirilen ve uygulamaya konan politika veya strateji sayısı.
- Afet Sonrası Müdahale Hızı: Proje süresince geliştirilen iş birliği ve eğitimlerle afet sonrasındaki müdahale hızındaki iyileşme.

2. İzleme ve Raporlama:

Projelerin ilerleyişinin izlenmesi ve raporlanması, yönetim açısından kritik öneme sahiptir. İzleme ve raporlama süreci, projenin zamanında ve belirlenen bütçe dahilinde yürütülmesini, ayrıca beklenen sonuçlara ulaşılmasını sağlamak için düzenli olarak gerçekleştirilir. Bu sürecin adımları şunlardır:

- Düzenli Veri Toplama: Performans göstergelerine ilişkin veriler, anketler, gözlemler, katılımcı geri bildirimleri ve resmi kayıtlar gibi farklı kaynaklardan periyodik olarak toplanır.
- İlerleme Raporları: Toplanan veriler ışığında, belirli periyotlarla (örneğin, aylık, üç aylık) ilerleme raporları hazırlanır. Bu raporlar, proje yönetimi, paydaşlar ve finansman sağlayıcıları bilgilendirmek amacıyla kullanılır.
- Ara Değerlendirme: Projenin belirli aşamalarında (örneğin, proje süresinin yarısında) ara değerlendirmeler yapılır. Bu değerlendirmeler, projenin planlanan hedeflere ulaşp ulaşmadığını görmek ve gerektiğinde proje planında revizyona gitmek için kullanılır.

3.Düzenli Gözden Geçirme

Proje süresince belirlenen hedeflere ulaşma yolunda kaydedilen ilerlemenin değerlendirilmesi ve gerektiğinde stratejik düzeltmelerin yapılması amacıyla düzenli gözden geçirme toplantıları gerçekleştirilir. Bu toplantıların amacı, projenin dinamik bir şekilde yönetilmesini sağlamaktır. Gözden geçirme süreci aşağıdaki aşamalardan oluşur:

- Periyodik Toplantılar: Proje ekibi, paydaşlar ve ilgili diğer taraflarla belirli aralıklarla (örneğin, altı ayda bir) gözden geçirme toplantıları düzenlenir.
- Geribildirim Alımı: Proje kapsamında yer alan tüm paydaşlardan geri bildirimler alınır ve bu geri bildirimler ışığında proje uygulamaları değerlendirilir.
- Stratejik Revizyonlar: Gözden geçirme toplantıları sonucunda, projenin başarısı için gerekli görülen stratejik değişiklikler yapılır. Bu değişiklikler, proje süresince yeni gelişen ihtiyaçlara veya ortaya çıkan zorluklara göre şekillendirilir.
- Bu bölüm, projenin etkinliğini sürekli olarak kontrol etmeye ve gerektiğinde hızlı aksiyonlar alarak başarıya ulaşmayı hedefler. Böylece projenin hedeflenen sonuçları maksimum düzeyde sağlanır.

VIII) Deprem Sonrası Hareket Planı (Detaylı Rehber)

Faz 1: İlk 24 Saat (Acil Durum Müdahalesi)

- Hızlı Değerlendirme ve Güvenlik:

Etkilenen bölgelerin hava ve karadan hızlı bir şekilde değerlendirilmesi.

Arama kurtarma ekiplerinin acil sevk edilmesi.

Elektrik, gaz ve su kesintilerinin olduğu bölgelerin belirlenmesi ve güvenliğin sağlanması.

- Arama ve Kurtarma:

Enkaz altındaki kişilerin belirlenmesi ve kurtarılması için özel ekiplerin çalıştırılması.

Hayati tehlike altındaki kişilere öncelik verilmesi.

- Kriz Yönetimi:

Yerel yönetim, acil durum ekipleri ve gönüllülerin katılımıyla bir kriz merkezi kurulması.

Tüm kurtarma ve yardım faaliyetlerinin bu merkezden koordine edilmesi.

- İletişim:

Kamuoyu bilgilendirmesi için tüm iletişim kanallarının etkin kullanılması (radyo, televizyon, sosyal medya).

Yanlış bilgilendirmenin önlenmesi.

- Kritik Yapıların Kontrolü:

Hastaneler, itfaiye istasyonları gibi kritik yapıların hasar durumlarının değerlendirilmesi.

Gerekli durumlarda alternatif hizmet noktalarının belirlenmesi.

Faz 2: 24-72 Saat (Acil Yardım ve Destek)

- Sağlık Hizmetleri:

Sağlık merkezlerinin kurulması ve yaralıların tedavisi.

Epidemi riskine karşı önlemlerin alınması.

- Barınma ve Beslenme:

Mağdurlara çadır kentler veya toplu barınma alanları oluşturulması.

Sıcak yemek, su ve temel ihtiyaç malzemelerinin dağıtımı.

- Risk Değerlendirmesi:

Artçı sarsıntıların takibi ve yeni hasarların tespiti.

Zemin sıvılaşması, heyelan gibi ikincil risklerin değerlendirilmesi.

- Altyapı Kontrolü:

Yollar, köprüler, su ve kanalizasyon sistemlerinin hasar durumlarının değerlendirilmesi.

Ulaşımın yeniden sağlanması için çalışmaların başlatılması.

Faz 3: 3 Gün - 2 Hafta (Stabilizasyon ve Orta Vadeli Planlama)

- Geçici Barınma:

Daha kalıcı barınma çözümleri için planlama yapılması.

Çadır kentlerde yaşam koşullarının iyileştirilmesi.

- Uluslararası Yardım:

Uluslararası yardım kuruluşlarıyla koordinasyon sağlanması.

Gelen yardımların etkin dağıtımı.

- Psikolojik Destek:

Travma sonrası stres bozukluğu yaşayanlara psikolojik destek hizmetleri sunulması.

- Orta Vadeli Planlama:

Yeniden inşa ve rehabilitasyon çalışmaları için planlar hazırlanması.

Toplumsal kalkınma projeleri için ön çalışmaların başlatılması.

Afetlere Karşı Güçlenmek İçin Deneyim ve İş birliği Geliştirme Projesi

Faz 4: 2 Hafta - 6 Ay (İlk İnşa ve Rehabilitasyon)

- Enkaz Kaldırma:

Yıkılan binaların güvenli bir şekilde kaldırılması.

Enkaz alanlarının temizlenmesi.

- Hasar Değerlendirmesi:

Binaların hasar durumlarının detaylı olarak değerlendirilmesi.

Güvenli olmayan yapıların yıkılması.

- Altyapı Onarımı:

Su, elektrik ve kanalizasyon sistemlerinin onarımı.

Ulaşım ağlarının yeniden kurulması.

- Geçici Konutlar:

Yerinden edilmiş kişilere geçici konutlar sağlanması.

Afet Sonrası İyileşme Aşaması 4

Faz 5: 6 Ay - 5 Yıl (Uzun Vadeli İnşa ve Yeniden Yapılanma)

- Kalıcı Konutlar:

Depreme dayanıklı konutların inşa edilmesi.

Şehir planlaması ve kentsel dönüşüm projeleri.

- Altyapı Güçlendirme:

Altyapının depreme dayanıklı hale getirilmesi.

Yeni teknolojilerin kullanılması.

- Risk Azaltma:

Afet bilincinin artırılması.

Erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi.

- Toplumsal Dayanışma:

Toplumsal yapıların yeniden güçlendirilmesi.

Ekonomik kalkınma desteklenmesi.

Bu plan, genel bir çerçeve sunmaktadır. Her deprem farklı olduğu için planlar yerel koşullara göre uyarlanmalıdır.

Bu planın geliştirilmesinde aşağıdaki faktörler dikkate alınmalıdır:

- Depremin büyüklüğü ve etkilediği alan
- Mevcut kaynaklar ve kabiliyetler
- Uluslararası yardımın koordinasyonu
- Toplumsal yapı ve kültürel özellikler

Bu plan, düzenli olarak gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir.

Ek olarak, bu planın etkili bir şekilde uygulanabilmesi için aşağıdaki unsurların sağlanması önemlidir:

- İyi koordinasyon: Tüm paydaşların (devlet kurumları, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar) etkin bir şekilde çalışması.
- Net iletişim: Kamuoyunun doğru ve zamanında bilgilendirilmesi.
- Şeffaflık: Yardım çalışmalarının şeffaf bir şekilde yürütülmesi.
- Katılım: Mağdurların karar alma süreçlerine dahil edilmesi.

Bu detaylı rehber, deprem sonrası süreçte yapılması gerekenleri adım adım açıklamaktadır.

Not: Bu rehber, genel bir çerçeve sunmaktadır. Her deprem farklı olduğu için planlar yerel koşullara göre uyarlanmalıdır.

IX) Özet

Bu politika belgesi, doğal ve insan kaynaklı afetlere karşı toplumsal dayanıklılığı artırmayı hedeflemektedir. Afet risklerini azaltma, etkin müdahale ve iyileştirme süreçlerini geliştirme amacıyla tüm paydaşlar arasında iş birliği ve koordinasyonun önemine vurgu yapılmaktadır. Belge, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları ve özel sektörü kapsayan kapsamlı bir afet yönetim rehberi sunmaktadır.

1. Politika Belgesinin Özeti ve Temel Stratejiler

1.1. Gerekçe:

Artan doğal afet sıklığı ve şiddeti, toplulukların afetlere karşı daha dirençli hale gelmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, bilgi paylaşımı ve iş birliği mekanizmalarının güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

1.2. Mevcut Durum Analizi:

Türkiye’de sıkça karşılaşılan depremler, seller ve yangınlar gibi afet türleri ele alınarak, mevcut kapasite ve kaynaklar değerlendirilmektedir. AFAD ve Kızılay gibi kuruluşların rolü ve sahip oldukları kaynaklar detaylı bir şekilde incelenmektedir.

1.3. Stratejik Hedefler:

- Toplumun afetlere karşı güçlendirilmesi ve dayanıklılığının artırılması
- İş birliği ve koordinasyonun geliştirilmesi
- Bilgi ve kapasite artırıcı eğitim programlarının düzenlenmesi

1.4. Eylem Planı:

- Risk değerlendirmesi ve yönetimi
- Afet risk haritalarının oluşturulması
- Yerel toplulukların bilinçlendirilmesi
- Eğitim programlarının hayata geçirilmesi

1.5. Kaynaklar ve Finansman:

Projenin sürdürülebilirliği için ulusal ve uluslararası fonlar, özel sektör katkıları ve yerel toplum destekleri gibi çeşitli finansman kaynakları önerilmektedir.

1.6. İzleme ve Değerlendirme:

Proje süresince belirlenen performans göstergeleri ile düzenli veri toplama, raporlama ve gözden geçirme süreçleriyle etkinliğin sürekli izlenmesi hedeflenmektedir.

Bu belge, afetlere karşı daha dirençli bir toplum inşa etmek için gerekli stratejileri ve eylem planlarını sunarak, toplumsal dayanıklılığı artırmayı amaçlamaktadır.

Kaynakça

Afet Sonrası Sağlık ve Güvenlik Önlemleri," Dünya Sağlık Örgütü (WHO), 2023.

Afet Türleri," AFAD, <https://www.afad.gov.tr/afet-turleri> (Erişim Tarihi: 02.06.2024).

Afet Yönetimi ve Acil Durumlar," T.C. İçişleri Bakanlığı, 2023.

Afetlere Hazırlık ve Müdahale Kılavuzu," Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC), 2023.

Atabey, E., Deprem, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Yayınları, Sayfa 1-57, 2000.

Deprem ve Deprem Riskleri Üzerine Alınacak Önlemler," AFAD Deprem Dairesi Başkanlığı, 2024.

Doğal Afetlerin Kıtalaraya Göre Dağılımı ve Etkileri," Birleşmiş Milletler (BM), 2023.

İklim Değişikliği ve Doğal Afetler," T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2023.

Meteorolojik Afetler ve İklim Değişikliği," Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO), 2024.

Tanırcan, G., Püskülcü, S., Necmioğlu, Ö., & Özel, N.M., Tsunami Bilgilendirme El Kitabı, Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, 2017.

Türkiye'nin Afet Gerçeği ve Afetlere Karşı Alınacak Önlemler," Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), 2024.

Türkmen, Z., Petal, M., ABCD Temel Afet Bilinci El Kitabı, Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, 2002.

AFETLERE KARŞI GÜÇLENMEK İÇİN DENEYİM VE İŞ BİRLİĞİ GELİŞTİRME PROJESİ

POLİTİKA BELGESİ

